

45
YIL

BUSİAD

BURSA SANAYİCİLERİ ve İŞİNSANLARI DERNEĞİ

İŞ YERLERİ İÇİN
AFET REHBERİ
2023

www.busiad.org.tr

BUSİAD Eğitim ve Gelişim Çalışma Komitesi ve Afet Yönetimi grup üyelerimiz ile hazırlanan **“Çalışanlar için Afet Rehberi”** ve **“İş Yerleri için Afet Rehberi”** tüm çalışanların, ailelerin, kurum ve kuruluşların faydalanabileceği rehberler olarak hazırlanmıştır.

Afet veya acil durumlar meydana gelmeden önce, afetler sırasında ve sonrasında yapılacak eylemler, afet ve acil durum rehberlerimizin temelini oluşturmaktadır. Rehberin oluşmasında kaynakça olarak Tofaş Acil Durum Planı, Afad internet sitesi (afad.gov.tr), e-kütüphane kullanılmıştır.

Bosch - Borçelik - Coşkunöz Holding - Karsan – Martur Fompak International - Prysmian Group - Tofaş Türk Otomobil Fabrikası - Yeşim Tekstil - Yazaki üye firmalarımızın uzman çalışanları tarafınca hazırlanan afet rehberini sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Önce önlem, önce insan.

KİTAPÇIĞIN HAZIRLANMASINDA DESTEK OLAN ÜYELERİMİZ

BOSCH: Hande Özden - Tolga Şengül - Timuçin Doyran

BORÇELİK: Emre Bülbül - Orçun Ertürk

COŞKUNÖZ HOLDİNG: Sercan Şahinkaya

KARSAN: Gül Yılmaz Yıldırım - Hasan Efe - Özcan Yavaş- Samet Türker

MARTUR FOMPAK INTERNATIONAL: Cenk Hatip - İbrahim Dalkılıç - Seftin Girgin

TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FABRİKASI: Ayhan Aydın - Birtan Vardar - Sinan Yazıcı

PRYSMIAN GROUP: Ali Apak - Gözde Keskin - Samet Hasırcı

YEŞİM TEKSTİL: Ahmet Öztürk - Bilgemed Özer - Onur Otalı

YAZAKİ: Esra Ünsal - Feride Tomas - Gaye Mutlu

BÖLÜM 1

GENEL HÜKÜMLER

1.1.	AMAÇ	3
1.2.	KAPSAM	3
1.3.	ACİL DURUM	3
1.4.	KRİZ MASASI PERSONELİ	4
1.5.	SÖNDÜRME EKİBİ	7
1.6.	KURTARMA EKİBİ	7
1.7.	İLK YARDIM EKİBİ	8
1.8.	KORUMA EKİBİ	8
1.9.	GÜVENLİK EKİBİ	8
1.10.	SOSYAL YARDIM EKİBİ	9
1.11.	HASAR TESPİT EKİBİ	10
1.12.	LOJİSTİK DESTEK EKİBİ	10
1.13.	ÇEVRESEL KAZA EKİBİ	10
1.14.	ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN ÇALIŞANLAR	10
1.15.	TAHLİYE VE TOPLANMA BÖLGESİ MEVCUT TESPİTİ	10
1.16.	İLETİŞİM DEVAMLILIĞININ SAĞLANMASI	11

BÖLÜM 2

HAZIRLIK VE PLAN

2.1.	İŞYERİ İÇİN BELİRLENEN ACİL DURUMLAR	12
2.2.	ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLER	14
2.3.	İŞYERİNİ DIŞARIDAN ETKİLEYEBİLECEK İŞYERLERİ	17
2.4.	MÜDAHALE YÖNTEMLERİ	17
2.5.	TEDARİKÇİLER VE DİĞER İŞTİRAKLER	17
2.6.	EMNİYET MAKSADIYLA ENERJİLERİN KESİLMESİ	18
2.7.	DOĞALGAZ VE BENZİN KAÇAK KONTROLÜ	18
2.8.	ÇALIŞAN PERSONELİ BİLGİLENDİRMEK SURETİYLE PANIĞE ENGEL OLUNMASI	18
2.9.	ACİL DURUM MÜDAHALE EKİPMANLARI	18
2.10.	TATBİKAT	19

BÖLÜM 3

ACİL DURUMDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

3.1.	GENEL	21
3.2.	DEPREM	21
3.3.	DEPREM ÖNCESİNDE YAPILACAKLAR	21
3.4.	DEPREM SIRASINDA YAPILACAKLAR	22
3.5.	DEPREM SONRASINDA YAPILACAKLAR	35
3.6.	YANGIN	36
3.7.	YANGIN ÖNCESİNE YAPILACAKLAR	36
3.8.	YANGIN SIRASINDA YAPILACAKLAR	37
3.9.	YANGINDAN SONRA YAPILACAKLAR	38
3.10.	SU BASKINI / SEL	38
3.11.	SU BASKINI / SEL'DEN ÖNCE YAPILACAKLAR	38
3.12.	SU BASKINI / SEL SIRASINDA YAPILACAKLAR	39
3.13.	SU BASKINI / SEL'DEN SONRA YAPILACAKLAR	42
3.14.	FIRTINA	42
3.15.	HER TÜRLÜ AFETTEN SONRA YANGIN GÜVENLİĞİ	42
3.16.	KİMYASAL TEHLİKELER	44
3.17.	PATLAYICI ORTAMLARDAN KORUNMA	44
3.18.	TERÖR VE SABOTAJ	44
3.19.	ZEHİRLENME	45
3.20.	YÜKSEKTEN DÜŞME MÜDAHALE	45
3.21.	PANDEMİ	45
3.22.	GÜMRÜKLÜ EŞYALARIN GÜVENLİĞİ	45
3.23.	DEPREMDE YARARLI OLABİLECEK UYGULAMALAR	46

1.1. AMAÇ:

Acil durumlarda yönetimin süratli ve doğru karar almasını sağlayacak verilerin toplanması çalışma planının oluşturulması, can ve malı koruyacak önlemlerin alınması, hasar tespit, acil müdahale ve kurtarma ekiplerinin faaliyetlerinin organize edilmesi.

1.2. KAPSAM:

Bu plan BUSİAD üyesi iş yerleri ve çalışanlarını kapsar.

1.3. ACİL DURUM:

A ve B tipi olmak üzere ikiye ayrılır.

A Tipi Acil Durum; Savaş hali, deprem, heyelan, su baskını, sel, yıldırım düşmesi, büyük çaplı yangınlar, terör/sabotaj, uçak/ helikopter kazaları veya başka nedenler ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan diğer olaylarla birlikte oluşan durumlardır.

Acil Durum Yönetim Zinciri;

a) Normal mesai saatlerinde:

Acil durum yöneticisi, kriz masası oluşana kadar acil durum sürecini yönetir.

b) Hafta içi mesai saatleri dışında:

Vardiya yöneticisi, itfaiye, güvenlik teşkilatı ve ilgili birim yetkilileri ile koordineli olarak, kriz masası oluşana kadar acil durum sürecini yönetir.

c) Hafta sonu, bayram ve kapanış dönemlerinde:

İş yeri nöbetçisi, itfaiye, güvenlik teşkilatı ve o an çalışmakta olan ilgili birim yetkilileri ile acil durum sürecini yönetir.

B Tipi Acil Durum; Küçük çaplı ve lokal yangınlar, su baskınları, muhtelif kimyasal, yanıcı ve parlayıcı maddelerin döküntü/sızıntılarını içeren çevresel kazalar ile benzer öneme sahip durumlardır.

Acil Durum Yönetim Zinciri;

a) Normal mesai saatlerinde:

Acil durum yöneticisi sorumluluğunda, itfaiye ve güvenlik teşkilatı ve ilgili birim yetkilileri ile koordineli olarak acil durum sürecini yönetir.

b) Hafta içi mesai saatleri dışında:

Vardiya yöneticisi, itfaiye, güvenlik teşkilatı ve ilgili birim yetkilileri ile koordineli olarak acil durum sürecini yönetir. Gerekirse acil durum yöneticisine bilgi verilir.

c) Hafta sonu, bayram ve kapanış dönemlerinde:

Fabrika nöbetçisi, itfaiye, güvenlik teşkilatı ve o an çalışmakta olan ilgili birim yetkilileri ile koordineli olarak acil durum sürecini yönetir.

1.4. KRİZ MASASI PERSONELİ:

Ekip Yapısı;

a) A tipi acil durum meydana gelmesi halinde acil durum yöneticisi, yokluğunda acil durum yöneticisi yardımcısı veya A-Tipi acil durum, olayın oluş zamanına bağlı olarak, fabrikada bulunan B-Tipi acil durum sorumluları kriz masası personelinin toplanmasını sağlamalıdır. İş yeri kriz masası, yönetim ve operatif olmak üzere ikiye ayrılmalıdır.

b) Acil durumun tipine, büyüklüğüne ve gelişen durumlara göre kriz masasını oluşturan personele, hukuk danışmanı, satınalma sorumlusu gibi ilaveler yapılmalıdır.

Görev Tanımı;

a) Kriz masası personeli, acil durumun kendilerine bildirilmesi veya kendilerince anlaşılması halinde toplanma bölgesine gitmeyip mümkün olan en kısa sürede kriz merkezine gitmelidir.

b) Ortaya çıkan acil durumun üretimin olduğu bir zamanda olması halinde en kısa sürede toplanarak alınan bilgiler doğrultusunda üretimin devam etmesi veya etmemesi konusunda karar almalıdır.

- c) İş yeri harici bölgelere yardımın söz konusu olması durumunda üretimi aksatmadan bu desteğin sağlanması konusunda görüş oluşturmalı ve karar almalıdır.
- d) Valilikçe sivil halkın barınması amaçlı çadır kurma yeri talep edilmesi halinde iş yeri sahası içerisinde belirlenecek uygun bir bölgenin kullanılma karar almalıdır.
- e) Kurtarma, enkaz kaldırma işlemleri için ihtiyaç duyulan ilave cihaz ve ekipmanların satınalma veya kiralanmasının onayını almalı ve tedarikini sağlamalıdır.
- f) Birimi hasar gören birim yöneticisi toplantıdan sonra birimindeki faaliyetleri organize etmek üzere birimine gitmeli ve çalışmaların başında bulunmalıdır.
- g) A-Tipi acil durum, olayın oluş zamanına bağlı olarak, fabrikada bulunan B-Tipi acil durum sorumluları tarafından başlatılan acil durum yönetimi, kriz masası oluşmasını ve göreve başlamasını müteakip kriz masası başkanınca devralınmalıdır. Müdahale ölçeğinin küçültülmesi süresinde yukarıdaki yetki ve sorumluluk tersi işletilmelidir.
- h) Hasar tespit ekipleri toplanan hasar bilgilerine göre iş yeri hakkında, TV, radyo vb. kanallardan ulaşılan bilgiler doğrultusunda, şehir geneli hakkında bağlantı içinde bulunduğumuz firmalar da dikkate alarak ön durum değerlendirmesi ve genel hasar tespiti yapmalı ve yönetimi bilgilendirmelidir. Gerekli durumlarda basın ile kurulacak işletişim basın sözcüsü aracılığı ile organize edilmelidir.
- i) Kriz masasınca, güvenlik nedeniyle iş yerinin veya belli bölümlerin faaliyetlerine ara verilmesine karar verilmesi halinde, söz konusu yerlerin emniyetli şekilde devreden çıkarılması ve sonradan yine yönetimin vereceği kararla tekrar emniyetli şekilde devreye alınması için birimlerce hazırlanan planların sorumlularınca uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek olumsuz durumlara müdahale edecek şekilde ekiplerini hazır bulundurmalı, ekipleri olay yerine yönlendirmelidir.
- j) İlgili ekiplerin hasarlı bölgelere önem sırasına göre müdahale etmesini organize etmelidir.
- k) Kurtarma ekiplerinin gerekli ekipmanla donatılmış olarak hasarlı bölgelere sevk

edilmesini sağlamalı, kurtarma çalışmalarını organize etmelidir.

l) Lojistik destek ekibi ile koordine ederek dış yardıma giden ekiplerin her türlü ihtiyacının karşılanmasını sağlamalıdır.

m) Toplanma bölgelerinde bekleyen personelin genel durum hakkında bilgilendirilmesi, hazırlanan yazılı metnin duyurulmasını sağlamalıdır.

n) Toplanma bölgelerinde sorumlular tarafından sayım yapılmalı, içerdekiler raporu ile kıyaslandıktan sonra olası kayıpların tespiti durumunda kurtarma ekiplerinin bölgeye yönlendirilmesini ve kurtarma çalışmalarını organize etmelidir.

o) Karar verilmesi halinde fabrika personelinin iş yerini terk etmesini organize etmelidir. Hasar durumuna göre, ekiplerinin birbirleri ile koordineli çalışmalarını organize etmelidir.

p) Hayati öneme haiz durumlarda dış destek ihtiyacı olup olmadığına karar vererek uygulamaya koymalıdır. (İtfaiye, sağlık ekibi, hastane koordinasyonu, helikopter ihtiyacı, ilave ambulans ihtiyacı, iş makinası ihtiyacı vb.)

q) Dış yardımın istenmesinin kararlaştırılması halinde sağlanan imkan ve kabiliyetlerin yürütülmekte olan kurtarma çalışmalarında planlandığı şekilde kullanılmasını organize etmelidir.

r) Mevcut ekipmanlara ilave malzeme gerekmesi halinde ihtiyaç duyulan malzemenin cinsi ve miktarını tespit ederek, tedariki için girişimde bulunmalıdır. Müdahale ile ilgili yapılan masrafların kayıtların tutulması, ayrıca müdahale ile ilgili tüm belgelerin toplanması ve saklanmasını sağlamalıdır.

s) Acil durum kontrol altına alındıktan sonra ekiplere teşekkür edilerek, acil durumun sonlandırılması, ilgili birimlere bilgi verilmesi ve müdahalenin kapatılmasını sağlamalıdır.

t) Müdahalede kullanılan ekipmanların geri verilmesi sürecini yürütmelidir.

1.5. SÖNDÜRME EKİBİ:

Ekibin Yapısı;

İşyerinde çıkabilecek yangınlara derhal müdahale ederek mümkünse yangını kontrol altına almak, yangının genişlemesine mani olmak ve söndürme faaliyetlerini yürütmek amacı ile varsa itfaiye ekibi ve İş Yerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik gereği iş yeri tehlike sınıfına göre belirtilen sayıda ve eğitim verilmiş personelden seçilmelidir.

Görev Tanımı;

Söndürme faaliyetleri için aşağıdaki maddeleri de içeren İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı hazırlanmalı ve gerektiğinde bu talimata göre hareket edilmelidir.

A Sınıfı Yangına Müdahale;

- Yangın ihbarı alan itfaiye görevlisi yangın bölgesine hareket eder. Yangın başlangıç aşamasında ise bölgedeki mevcut söndürme ekipmanı ile müdahaleye başlanır. Güvenli değilse İtfaiye aracının (Ekibin) gelmesini bekler. (Ön hazırlık yapar)
- Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını kullanır.
- Yangın müdahale planı yapılır. Gerekli ise elektrik, doğal gaz vb kesilir. İtfaiye amiri yönlendirmesi ile müdahaleye başlanır.
- Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.
- Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kullanılır ve müdahale edilir. Bodrum gibi kapalı ortamlarda duman tahliye fanı kullanılır. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- Su ile müdahale edilerek söndürme işlemine başlanır.
- Bölgelere ayrılarak söndürme gerçekleştirilir.
- Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi soğutma çalışmasına devam edilir.
- İtfaiye amiri, yangının gidişatına göre dış itfaiye desteğine karar verebilir. 112 nolu yangın ihbar telefonu ile dış itfaiye desteği istenmesini sağlar.

B Sınıfı Yangına Müdahale;

- a) Yangın başlangıç aşamasında ise bölgedeki mevcut söndürme ekipmanı ile müdahaleye başlanır. Güvenli değilse İtfaiye aracının (Ekibin) gelmesini bekler. (Ön hazırlık yapar)
- b) Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- c) İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını kuşanır.
- d) Yangın müdahale planı yapılır. Gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilir. İtfaiye amiri yönlendirmesi ile müdahaleye başlanır.
- e) Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- f) Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.
- g) Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kuşanılır ve müdahale edilir. Bodrum gibi kapalı ortamlarda duman tahliye fanı kullanılır. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- h) Mayi köpük ile müdahale edilerek söndürme işlemine başlanır.
- i) Boya atölyesi gibi yerlerdeki mevcut köpük arabalar kullanılabilir.
- j) Boya, tiner, akaryakıt vb. vanaları yetkili bakım personeli tarafından kapatılması sağlanır.
- k) Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi akaryakıt tankı söz konusu olduğunda soğutma çalışmasına devam edilir. Termal kamera ile tankın sıcaklığı ölçülür.
- l) Akaryakıt, tiner vb. yanıcı sıvıların yağmur giderlerine gitmemesi için önlem alınır.

Dikkat: Akaryakıt yangınlarına köpük ile su aynı anda ya da köpükten sonra su kullanılmamalıdır. İkisi bir arada kullanıldığında köpük yırtılarak, yangın hava ile buluşur ve büyür. Su köpük örtüsünü bozacaktır.

C Sınıfı Yangına Müdahale;

- a) Yangın başlangıç aşamasında ise bölgedeki mevcut söndürme ekipmanı ile müdahaleye başlanır. Güvenli değilse İtfaiye aracının (Ekibin) gelmesini bekler. (Ön hazırlık yapar)
- b) Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- c) İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını kuşanır.

- d) Yangın müdahale planı yapılır. Gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilir. İtfaiye amiri yönlendirmesi ile müdahaleye başlanır.
- e) Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- f) Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.
- g) Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kuşanılır ve müdahale edilir. Bodrum gibi kapalı ortamlarda duman tahliye fanı kullanılır. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- h) Su ile müdahale edilerek söndürme işlemine başlanır.
- i) Doğal gaz istasyonu vb. vanaları yetkili bakım personeli tarafından kapatılması sağlanır.
- j) Yangın kapalı alanda gerçekleşmiş ise tüpler bina dışında emniyetli bir ortama çıkarılır.
- k) Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi doğal gaz tankı vb. söz konusu olduğundan soğutma çalışma devam edilir. Termal kamera ile tankın sıcaklığı ölçülür.

D Sınıfı Yangına Müdahale;

- a) Yangın başlangıç aşamasında ise bölgedeki mevcut söndürme ekipmanı ile müdahaleye başlanır. Güvenli değilse İtfaiye aracının (Ekibin) gelmesini bekler. (Ön hazırlık yapar)
- b) Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- c) İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını kuşanır.
- d) Yangın müdahale planı yapılır. Gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilir. İtfaiye amiri yönlendirmesi ile müdahaleye başlanır.
- e) Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- f) Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.
- g) Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kuşanılır ve müdahale edilir. Bodrum gibi kapalı ortamlarda duman tahliye fanı kullanılır. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- h) Kum ile müdahale edilerek söndürme işlemine başlanır.
- i) Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi termal kamera sıcaklığı ölçülür.

F Sınıfı Yangına Müdahale;

- a) Yangın başlangıç aşamasında ise bölgedeki mevcut söndürme ekipmanı ile müdahaleye başlanır. Güvenli değilse İtfaiye aracının (Ekibin) gelmesini bekler. (Ön hazırlık yapar)
- b) Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- c) İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını kuşanır.
- d) Yangın müdahale planı yapılır. Gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilir. İtfaiye amiri yönlendirmesi ile müdahaleye başlanır.
- e) Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- f) Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.
- g) Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kuşanılır ve müdahale edilir. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- h) Kimyevi kuru tozlu söndürücü ile müdahale edilerek söndürme işlemine başlanır.
- i) Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi termal kamera sıcaklığı ölçülür.

Araç Yangınlarına Müdahale;

- a) Yangın başlangıç aşamasında ise bölgedeki mevcut söndürme ekipmanı ile müdahaleye başlanır. Güvenli değilse İtfaiye aracının (Ekibin) gelmesini bekler. (Ön hazırlık yapar)
- b) Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- c) İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını kuşanır.
- d) Yangın müdahale planı yapılır. Gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilir. İtfaiye amiri yönlendirmesi ile müdahaleye başlanır.
- e) Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- f) Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.
- g) Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kuşanılır ve müdahale edilir. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- h) Araç çalışıyorsa kontak kapatılır, el freni çekilerek müdahaleye başlanır. (Akü kutup başı çıkarılır)

- i) Aracın motor kısmında yangın başlangıcı varsa motor kaputu hafifçe levye yardımı ile kaldırılarak motor kaputunun altına müdahale edilir.
- j) Yakıt deposuna alevin ulaşması engellenir.
- k) Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi termal kamera sıcaklığı ölçülür.

Elektrik Kabin Yangınlarına Müdahale;

- a) Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- b) İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını giyerek itfaiye amirinin direktifi doğrultusunda hareket eder.
- c) İtfaiye amiri tarafından yangına müdahale planı yapılır.
- d) Elektrik bakım personeli tarafından elektrik kabin kapısının açılması ve elektrik kesilmesi beklenir.
- e) Bakım tarafından elektrik kesildikten sonra müdahaleye başlanır.
- f) Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- g) Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.
- h) Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kuşanılır ve müdahale edilir. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- i) Kuru tip trafodan kaynaklı yangında tüm yangın söndürme sistemleri kullanılabilir.
- j) Yağlı tip trafo da ise ilk kuru kimyevi tozlu söndürücü kullanılması uygun olacaktır.
- k) Mayi köpük ile müdahale edilerek söndürme işlemine başlanır.
- l) Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi termal kamera sıcaklığı ölçülür.

Baca Yangınlarına Müdahale;

- a) Yangın başlangıç aşamasında ise bölgedeki mevcut söndürme ekipmanı ile müdahaleye başlanır. Güvenli değilse İtfaiye aracının (Ekibin) gelmesini bekler. (Ön hazırlık yapar)
- b) Yangın bölgesine gelen itfaiye aracı güvenli bölgede konuşlanır.
- c) İtfaiye personeli yangına müdahale kıyafetlerini ve kişisel koruyucu teçhizatlarını kuşanır.
- d) Yangın müdahale planı yapılır. Gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilir. İtfaiye amiri yönlendirmesi ile müdahaleye başlanır.
- e) Yangın bölgesinde yaralı/kayıp var mı? Var ise kurtarma çalışması yapılır.
- f) Açık alan yangınında hafif dumanlı bir ortamsa filtreli maske kullanılır. Rüzgar

arkaya alınarak güvenli mesafeden müdahale edilir.

- g) Kapalı alan yangını ise temiz hava tüpü kuşanılır ve müdahale edilir. Bölgenin aydınlatması için seyyar led projektör konuşlandırılır.
- h) Bacanın havalandırması (Bölgedeki bakım personeli tarafından) kapandıktan sonra su ile müdahale edilir.
- i) Bacaya dıştan soğutma çalışması yapılır.
- j) Söndürme gerçekleşmiş olsa dahi termal kamera sıcaklığı ölçülür.

1.6. KURTARMA EKİPLERİ:

Ekip Yapısı;

a) Kurtarma ekipleri, iş yerlerinde acil durum sonrası çalışanların, ziyaretçilerin ve diğer kişilerin arama ve kurtarma işlerini gerçekleştirmek amacı ile İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik gereği iş yeri tehlike sınıfına göre belirtilen sayıda ve eğitim verilmiş personelden seçilmelidir.

b) Ekip personelinin eğitimleri ve akredite olması ile ilgili bilgi İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nden (AFAD) alınmalıdır.

Görev Tanımı;

a) Acil durumun oluşmasını müteakip vakit kaybetmeden kriz merkezi önündeki toplanma bölgesine gitmelidir.

b) Ekip liderleri ekiplerini toplamalı ve mevcut almalıdır. Daha sonra acil durum yöneticisi / yardımcısına rapor etmelidir.

c) Ekipler kriz masası yetkilileri ve hasar tespit ekip lideri tarafından durum hakkında bilgilendirilmeli ve koruyucu teçhizatları ve elbiselerini acil durum deposundan alarak kriz masasınca verilecek görevlere hazır olmalıdır.

d) Müdahale edilecek enkazın durumuna bağlı olarak uygun kurtarma aletleri ile teçhiz olan ekipler liderleri başkanlığında çalışmalarına başlamalıdır. Öncelikle diğer personelin toplanma bölgesinde aldıkları mevcutlar ve diğer verilere göre enkaz altında kaldığı tahmin edilen personele ulaşacak şekilde çalışmalar kriz masası tarafından yönlendirilmelidir.

1.7. İLK YARDIM EKİBİ :

Ekip Yapısı;

Acil durumdan olumsuz etkilenen kişilerin ilk yardım müdahalelerini gerçekleştirecek ilk yardım ekibi, varsa sağlık personeli ve İş yerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik gereği iş yeri tehlike sınıfına göre belirtilen sayıda ve eğitim verilmiş personelden seçilmelidir.

Görev Tanımı;

- Acil durum anında tüm sağlık personeli acil müdahaleler için kriz mekezi önündeki seyyar sağlık merkezinde toplanmalıdır.
- Birim çalışanlarından seçilerek eğitim verilmiş olan ilk yardım ekibi toplanma bölgesinde acil durumdan olumsuz etkilenen kişilerin ilk yardım müdahalelerini gerçekleştirmek için hazır olmalı ve kriz masası yönlendirmelerine göre verilebilecek görevleri yapacak şekilde hareket etmelidir.
- Doğal afetin oluşunu müteakip tüm ilk yardım personeli ayrıca talimat beklemeksizin kendi imkanları ile fabrikaya gelmeli, evinin veya ailesinin afetten etkilenmiş olması halinde durumu hakkında kriz masasına bilgi vermemelidir.
- Yönetimce iş yeri dışında afetten etkilenmiş bir bölgeye destek sağlanması kararının verilmesi halinde sağlanacak desteğin tipine ve süresine göre ihtiyaç duyulacak ilk yardım personeli ihtiyacı kriz masasınca tespit edilmelidir.

1.8. KORUMA EKİBİ:

Ekip Yapısı;

Acil durum nedeniyle ortaya çıkması muhtemel panik ve kargaşayı önlemek, acil durum ekipleri arasındaki koordinasyon işlerini gerçekleştirmek, sayım işlerini yürütmek, gerektiğinde ilgili ulusal ve yerel kurumların müdahale ekiplerine bilgi vermek amacı ile İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik gereği iş yeri tehlike sınıfına göre belirtilen sayıda ve eğitim verilmiş personelden seçilmelidir.

Görev Tanımı;

- Acil durum, siren sesleri duyulduğunda en yakın kapıdan kapalı alanı terk ederek,

aşağıdaki görevler için birimine ait toplanma bölgesine gitmelidir.

- b) Acil durum toplanma bölgesi mevcudu tespit edilmeli,
- c) Kriz masası toplanma bölgesi mevcudunu istediğinde telsiz ile durum raporunu bildirmeli,
- d) Daha sonra sonuç raporu düzenlenerek, acil durum yönetimine gönderilmelidir.

1.9. GÜVENLİK EKİBİ:

Ekip Yapısı;

İş yeri güvenlik personelinde seçilmelidir. Ekip acil durumun oluşmasını müteakip boyutuna göre istirahatli vardiyaların da iş yerine çağırılması ile takviye edilmektedir. İlave güvenlik personeli gereksinimine kriz masası başkanı karar verilmektedir.

Görev Tanımı;

- a) Doğal afet veya başka nedenle acil durum oluşmasını müteakip güvenlik sorumlusu varsa acil tüm geçişleri serbest bırakmalıdır. Çevre güvenlik sisteminin çalışıp çalışmadığını kontrol ederek durumu kriz masasına rapor verilmektedir.
- b) Çevre güvenlik ve kapı güvenlik görevlileri buldukları görev bölgesinde güvenli dış alanlarda beklemelidir. Çevre görevlileri devriye gezerek duvar, çit ve kapılarda hasar olup olmadığını kontrol edip kriz masasına rapor verilmektedir.
- c) Kapı giriş çıkışlarında standart kontroller yapılmalıdır. Çevre güvenlik sisteminin hasar görmüş olması veya çit/ duvarların yıkılmış olması halinde ilave devriye görevlendirilerek çevre emniyeti alınmalıdır. Varsa banka şubesi, ATM, muhasebe, kooperatif mağaza vb. yerlerde tedbir alınmalıdır.
- d) Kurtarma ve tahliye işlemi yapılan yerde gerekli düzeni sağlamalı, görevliler haricindeki şahısların bölgeye girmesini önlenmeli, bölgeyi emniyet şeridi ile çevirip kontrol altında tutmalıdır.
- e) Kurtarma ve tahliye işlemi yapılan yerde çıkartılan malzemenin listesini tutulmalı, ilgisiz kişilerce karıştırılmasına, alınmasına engel olunmalıdır.

1.10. SOSYAL YARDIM EKİBİ:

Ekip Yapısı;

Sosyal yardım ekibi aşağıdaki görevleri yapacak İnsan Kaynaklarında görevli personelden seçilmelidir.

- Tüm personelin telefon numaralarını, adreslerini güncel olarak tutarlar.
- Personelin acil durumda haber verilmesini istedikleri yakınlarının telefon numaralarını ve adreslerini güncel olarak tutarlar.
- Tüm belediye başkanlıklarının, muhtarlıkların, sosyal dayanışma kurumlarının, hastaneler, ambulans şirketleri, eczaneler ile cenaze şirketlerinin telefonlarını güncel tutarlar.
- Gerekğinde ihtiyaç duyulan ailelere ziyarete giderler.
- Ekip lideri faaliyetler süresince kriz masası başkanı/ kriz masası operatif personel lideri ile koordineli çalışır.

Görev Tanımı;

- a) Acil durum oluşmasını müteakip kriz masasının oluşturulduğu bölgeye yakın bir yerde toplanarak faaliyetlerine başlamalıdır. Acil durumun çalışma günü ve saati dışında olması halinde ayrıca çağrı beklemeksizin iş yerine gelmelidir.
- b) Acil durumun çalışma saatleri içinde olması halinde ailelerine ulaşamayıp onlardan haber alamayan çalışanların aileleri ile iletişimlerine yardımcı olmalıdır.
- c) Acil durumdan etkilenen personeli tespit edip onları ziyaret ederek durumları hakkında bilgi almalı, ihtiyaçlarını öğrenmeye çalışmalı, onlara yardım edilmesi için yönetim personelini ve kriz masası afetzede personeli bilgilendirmelidir.
- d) Kendisi veya ailesi acil durumdan etkilenen personelin sağlık sorunları olması halinde veya hastaneye yatırılmaları durumunda onları ziyaret ederek durumları hakkında bilgi almalı, ihtiyaçlarını öğrenmeye çalışmalı, tespit edilen sorunları giderici, psikolojik destek vb. çözümler üretmeye çalışmalıdır.

- e) Kurtarma ekiplerinde görev alan, bu nedenle ailesi ile iletişim kuramayan personelin aileleri ile aralarındaki bilgi akışını sağlamalı, varsa ailenin sorunlarına imkanlar nispetinde yardımcı olmalıdır.
- f) Acil durum bölgesine yardım göndermek isteyen personel ile temasa geçerek yönetimin ve kriz masasının talimatları doğrultusunda gerekli koordinasyonu yapmalıdır.
- g) Acil durumdan etkilenmiş personelin ve ailesinin devlet daireleri ile olan ilişkilerinde yardımcı olmalıdır.
- h) Acil durumdan etkilenmiş personelin ve barınma sorunu olan personel ve ailesinin ihtiyaçları hakkında yönetime bilgi vermeli, barınma sorunlarını giderici çözümler üretmeye çalışmalıdır.
- i) Toplanma bölgelerinde bekleyen personelin genel durum hakkında bilgilendirilmesini sağlamalıdır.

1.11. HASAR TESPİT EKİBİ:

Ekip Yapısı;

Hasar tespit ekibi mümkünse, inşaat mühendisi ya da bakım biriminde görevli teknik personelden seçilmelidir.

Görev Tanımı;

- a) Acil durum sonrası muhtemel yangınlara müdahale, arama ve kurtarma faaliyetlerinin bitimini müteakip, iş yeri Genel Hasar Tespit Listene uygun kontroller yaparak kriz masasına bilgi vermelidir.
- b) Ekip personeli bu maksatla kriz merkezi önünde toplanmalı ve ekip lideri talimatıyla göreve başlamalıdır.
- c) Görev alanları belirlenen personel en seri şekilde sorumlu olduğu mahalle giderek hasar tespit listesine uygun hasar tespitine başlamalı ve tespitlerini kriz masasına bildirmelidir.

1.12. LOJİSTİK DESTEK EKİBİ:

Ekip Yapısı;

Lojistik destek ekibi mümkünse, satınalma biriminde görevli personelden seçilmelidir.

Görev Tanımı;

Acil durum anında gerek iş yerinde gerekse iş yeri dışında arama kurtarma ekiplerince yapılacak kurtarma faaliyetlerine destek verecek önlemleri almalı ve destek sağlamalıdır. (yiyecek, içecek, akaryakıt, transport, çadır, vb. hayati öneme haiz malzemeler)

1.13. ÇEVRESEL KAZA EKİBİ:

Ekip Yapısı;

Çevresel kaza ve kimyevi madde dökülme ve sızıntılarında görev alacak yetkinlikte personelden seçilmelidir.

Görev Tanımı;

Acil durum sonrası ortaya çıkan çevresel kirliliğe müdahale ederek, dökülen/sızan kimyasalların çevreye olan olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak/en aza indirmek için Çevresel Kaza Talimatı hazırlanmalı ve buna göre hareket edilmelidir.

1.14. ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN ÇALIŞANLAR:

İş yerlerindeki; yaşlı, engelli, gebe çalışanlar ile kreşteki çocuklara tahliye esnasında refakat edilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Refakat için asıl ve yedek sorumlular belirlenmeli ve yapacağı görevler hakkında bilgi verilmelidir.

1.15. TAHLİYE VE TOPLANMA BÖLGESİ MEVCUT TESPİTİ:

a) Sarsıntı hissedildiğinde ya da siren sesleri duyulduğunda, kapalı alanı en yakın kapıdan terk ederek, binalardan, yüksek gerilim hatlarından, üst üste dizilmiş malzeme ve kasalarından mümkün olduğunca uzak yolları seçerek en kısa sürede belirtilen toplanma bölgelerine gidilmelidir.

- b) Tahliye esnasında, yaşlı, engelli, gebe çalışanlar ile kreşteki çocuklara refakat edilmesi, tahliyelerine yardımcı olunması için asil ve yedek sorumlular belirlenmelidir.
- c) Toplanma bölgelerinde toplananların içerdekiler raporu ile kıyaslanabilmesi için raporlama sistematigi kurulmalıdır.
- d) Toplanma bölgesinde toplanan personelin yöneticiler ve sorumlular nezaretinde mevcut kontrolü yapılmalıdır. Eksik personel olup olmadığı tespit edilmelidir. Yıkıntı altında personel kaldığından şüphelenilmesi halinde durum hakkında kriz masasına bilgi verilerek kurtarma ekiplerinin müdahalesi sağlanmalıdır.
- e) Kriz masasınca görev verilmesi halinde, iş yeri dahilinde veya iş yeri dışında ekiplere arama kurtarma vb. maksatlarla destek olunmalıdır.

1.16. İLETİŞİM DEVAMLILIĞININ SAĞLANMASI:

- a) Acil durumda görevli ekiplerin ve tüm iş yeri personelinin, ev adresleri, personel servisi durak bilgileri, iletişim bilgileri ve ulaşılamayınca haber verecek kişi bilgileri kriz merkezinde bulunmalıdır.
- b) Ayrıca, acil durumda görevli ekipler arasındaki iletişimin artırılması için düzenli aralıklarla toplantılar, planlı/plansız tatbikatlar yapılmalıdır.
- c) A tipi acil durum oluştuğunda kriz merkezi ve diğer görevli birimler arasındaki muhabere öncelikle telsiz aracılığı ile yürütülmelidir. İlk şokun atlatılması ve önceden tespit edilmiş önemli numaralara öncelik tanınması ve santral yükünün hafiflemesinden sonra kriz merkezi muhabere yükü dahili telefona kaydırılmalı, çalışan ekipler telsiz muhaberesine devam etmelidir.
- d) İş yeri muhabere cihazlarının kullanım öncelik sırası aşağıda olduğu gibidir. Hangisi kullanılırsa kullanılsın kısa ve öz muhabere yapılması esas alınmalıdır.
- Telsiz
 - Uydu telefonu
 - İç hat telefon
 - Dış hat telefon
 - Şahsi cep telefonları

2.1. İŞ YERİ İÇİN BELİRLENEN ACİL DURUMLAR:

Bina ve İş yeri Güvenliği Statik Hesaplar, Zemin Analizi;

İş yerleri uygun zemin koşullarına sahip bölgelere inşa edilmektedir. Yapı taşıyıcı sistemi tasarımında Deprem Yönetmeliği'nde belirtilen kurallara eksiksiz uyulmalıdır. Yapısal ve mimari kusurlar oluşması engellenerek, gerek malzeme kalitesi, gerekse iççilik detaylarına özen gösterilmesi sağlanmalıdır.

Endüstriyel binaların tasarımında dikkate alınmayan, sonradan eklenen bölümlerin ve gerekli dinamik analizler yapılmadan bina çatılarına güneş enerji panelleri kurulmasının, binaların deprem performanslarını olumsuz etkileyeceği bilinmelidir.

İşveren, iş yerinin ruhsatta geçen projesine göre imal edildiğinden, bulunduğu zemin özelliklerine uygun mimaride önlemler alındığından ve kullanılan malzemelerin dayanımının yeterli olduğundan emin olması için, deprem performans seviyesini analiz ettirmelidir. Çıkacak deprem performans seviyesine göre güçlendirme ya da yeniden yapım kararı verilmelidir. İş yeri mutlaka sigorta yaptırılmalı, poliçeye iş ve üretim kaybı sigortası da eklenmelidir.

Deprem Erken Uyarı Sistemi;

Depremi yıkıcı dalgasından saniyeler önce, hatta bulunulan konuma göre dakikalar önce haberdar olup tedbir alabilmek için **Deprem Erken Uyarı Sistemi** kurulmalıdır.

Acil Durum Risk Analizi;

Deprem başta olmak üzere, iş yerinin bulunduğu coğrafyaya özel oluşabilecek afetlere hazırlıklı olunması açısından, iş yerinde oluşan/oluşabilecek acil durum tehlikelerini tespit etmek, riskleri değerlendirmek ve gerekli kontrol tedbirlerinin uygulanmasını sağlamak amacı ile **Acil Durum Risk Analizi** yapılmalıdır.

Alternatif Enerji Kaynakları;

Acil durum sonrasında, üretim devamlılığı için gerekli olacak tüm enerji kaynaklarının alternatifi tespit edilmeli ve belli süre ile enerji kaynaklarından bir ya da bir kaçının verilememesi durumu için gerekli önlemler alınmalıdır. Örnek; Yemek hazırlamak için kullanılan mutfak ekipmanları (Pişirici ve fırınlar) sadece doğalgaz ile çalışıyor ise altyapı sorunları vb. nedenlerle bölgeye haftalarca doğalgaz verilememesi değerlendirilmeli ve gerekli önlemler alınmalıdır.

Barınma İhtiyacı;

Evleri afetten etkilenecek personelin barınma ihtiyacı için konteyner alanları belirlenmelidir. Konteyner alanı alt yapı ve lojistik ihtiyaçları için önceden gerekli önlemler alınmalıdır.

Personel Ev Adresleri ve İletişim Bilgileri;

- Üretim devamlılığı için personelin evden alınması ya da iş yerine çağırılması amacı ile kullanılacak ev adresi ve personel servisi durak adresleri, ayrıca iletişim bilgileri güncel tutulmalıdır.
- Kendisine ulaşamayınca haber verilecek kişi iletişim bilgileri güncel tutulmalıdır.
- Mahalle aralarına girilemediği durumlar için ana hartellerde, alternatif personel servisi durakları belirlenmelidir.

Acil Durum Planı;

İş Yerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik **EK-1 Acil Durum Planı** Formuna göre acil durum planı hazırlanmalı, plan içerisinde aşağıdaki hususlar belirtilmeli ve iş yerlerinde uygulanmalıdır.

- İş yeri ve binalarda acil kaçış yönleri belirlenmeli ve görseller asılmalıdır.
- Acil kaçış yollarına acil aydınlatma yapılması sağlanmalıdır.
- Güvenli dış alana açılan panik barlı **acil çıkış kapısı belirlenmeli** ve görsel asılmalıdır.

- Güvenli dış alanda **Acil Durum Toplanma Bölgesi** belirlenmeli ve görsel asılmalıdır.

e) **Tahliye Planı** hazırlanmalı ve bina girişlerine görüş seviyesine uygun yükseklikte asılmalıdır.

Acil durumun doğal afet veya bunun dışındaki nedenlerle oluşmasına, tipine ve boyutlarına göre alınacak tedbirler değişiklik arzmesine karşılık temel prensip;

- En kısa sürede olay boyutlarının ve hasarın doğru olarak tespiti,
- Can kaybını önleyici, malzeme kaybını ise en aza indirici şekilde en doğru müdahalenin en kısa sürede yapılması,
- Üretimin aksamasına neden olacak engelleri ortadan kaldıracak tedbirlerin en kısa sürede alınması olmalıdır.

2.2. ÖNLEYİCİ VE SINIRLANDIRICI TEDBİRLER:

Kriz; aniden meydana gelen, sorunun çözümü için sınırlı bir sürenin olduğu, kuruluşun itibarının sarsılmasına yol açan ve kurumun kurumsal hedeflerinin tehdit altında kaldığı olaydır.

Acil Durum Yönetimi Temel İlkeler;

Olası Acil durumların ön görülmesi, karar verme mekanizması, bilgilerin kontrol edilmesi ve durumların gelişiminin izlenmesi gereklidir.

Acil Durum Yönetiminde Asgari Yapılacaklar;

- Acil Durum Koordinatörü belirlenmesi gereklidir. Bu koordinatör, herhangi bir problem meydana geldiğinde, acil durum yönetimi süreçlerinin uygulanması, acil durum ekiplerinin yönetimi konusunda sorumlu olmalıdır.
- Acil yönetimi çerçevesinde gerekli olan uzmanlığı, karar verme sürecinde (Başkan, Koordinatör), risk değerlendirme sürecinde (Risk Yönetimi, İnsan Kaynakları, Hukuk, vb.), iletişim sürecinde (Sözcü) veya organizasyonel (Asistan) açıdan otomatik olarak bünyesinde toplayan bir acil masası oluşturulmalıdır.
- Acil ekibinin daimi üyesinin yokluğunda hemen harekete geçebilecek bir vekili olmalıdır. Bu vekil kişiler, yerini aldıkları daimi üyelerin sahip oldukları teknik becerilere de sahip olmalıdır.

- g) 7/24 görev başında olacak bir karar verme ekibi organize edilmelidir.
- h) Şirket içi servislerine, özellikle güvenlik, santral acil durumunda yapmaları gerekenler bildirilmelidir.
- i) Acil durumu senaryoları oluşturup (simülasyon) tatbikatlar düzenlenmelidir.

Acil Durum Meydana Gelmemesi İçin Alınabilecek Önlemler;

- a) Tehlike oluşturan her türlü iş aleti, malzeme, ekipman, zemin, vb. hakkında Risk Analizi yapılarak, bunlar için önleyici faaliyetler başlatılıp, önlemler alınmalıdır.
- b) Her tür tehlikeli faaliyette kullanılacak kişisel koruyucular kişilere dağıtılmalı ve kişi bilgilendirilmelidir.
- c) İş kazalarına meydan vermemek amacıyla personel kendi sorumluluğunda olmayan araç, gereç ve tesisin parçalarını kullanmamalıdır.
- d) Elektrik tesisatına ve işlerine yetkin personel dışında müdahale edilmemelidir.
- e) İşletmede, tüm personel, bilmediği madde, ürün, malzeme, araç ve gereci ellememesi, koklamaması, başını eğerek bakmaması vb. konularda uyarılmalıdır.
- f) İş kazaları, iş kazalarının önlenmesi ve Genel İş Sağlığı ve Güvenliği konularında eğitimler yapılmalıdır.

Acil Durum Sonrası Yapılması Gerekli İşlemler;

Acil Yönetim Ekibi;

- a) Yaşanan acil durum acili için bir acil dosyası oluşturulmalıdır. Acil dosyası olay yeri fotoğraflarını, acil tutanağının kopyası, acil kanaat raporunu, alınan önlemleri içermelidir.
- b) Olay yeri incelemesi yapılmalı, acilin oluş sebebi ayrıntılı olarak araştırılmalıdır.
- c) Olay yerinde risk değerlendirmesi yapılmalıdır.

- d) Acil kanaat raporu hazırlanmalıdır. Bu rapor kazanın ayrıntılarını, alınması gerekli önlemleri, hazırlanması gereken talimatları içermelidir.
- e) Kaza kanaat raporu işletme yönetiminin kararına sunulmalıdır. Yönetimin vermiş olduğu kararlar doğrultusunda alınması gerekli önlemlerin denetimi yapılmalıdır.
- f) Sonrasında acil durum dosyası kapatılmalıdır.

BT Birimi;

- a) Sistemlerini bütünlüğünü kontrol ederek sürekliliği sağlanmalıdır.
- b) Sistemlerde veya verilerde bir hasar oluşmuşsa daha önceden yedeği alınan kritik süreçlerden geriye yükleme işlemleri yapılmalıdır.
- c) Güvenlik kayıtlarının ilgili yerlere bütünlüğü bozulmadan iletimi sağlanmalıdır.
- d) Donanımsal sorunlar yedek ekipmanlarla giderilerek iş sürekliliği sağlanmalıdır.

Örnek Tablo;

Belirlenen Acil Durum	Önleyici ve Sınırlayıcı Tedbirler	Müdahale Yöntemleri
Astar Boya Kabini; Solvent bazlı boya uygulaması sırasında, yangın / patlama sonucu toplu yaralanma, ölüm.	<ul style="list-style-type: none">* Ex-proof havalandırma* Ex-proof elektrik tesisatı* Statik elektrik topraklama* Yangın algılama sistemi* Yangın söndürme sistemi* Çalışanlara eğitim* Acil Durum Planı	İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı'na göre müdahale edilir

Belirlenen Acil Durum	Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	Müdahale Yöntemleri
Yakıt Dolum İstasyonu; Araçlara yakıt dolum işlemi yapılması sırasında, yangın / patlama sonucu toplu yaralanma, ölüm.	<ul style="list-style-type: none">*Ex-proof havalandırma*Ex-proof elektrik tesisatı*Statik elektrik topraklama*Yangın algılama sistemi*Köpüklü yangın söndürme sistemi*Havuzlama sistemi*Çalışanlara eğitim*Acil Durum Planı	İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı'na göre müdahale edilir
Kimyasal Depo; Boya depolama alanında, yangın / patlama sonucu toplu yaralanma, ölüm.	<ul style="list-style-type: none">*Ex-proof havalandırma*Ex-proof elektrik tesisatı*Üretim binası tarafına yangınduvarı*Yangına dayanıklı boya uygulaması*Statik elektrik topraklama*Yangın algılama sistemi*Yangın söndürme sistemi*Çalışanlara eğitim*Acil Durum Planı	İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı'na göre müdahale edilir
Su Baskını Sel; Aşırı yağmur yağması su baskını ve sel sonucu üretim kaybı	<ul style="list-style-type: none">*Giderlerin temiz tutulması*Nilüfer deresine bağlantı için ilave gider yapılması*Yağmurlu havalarda gerekli yerlere kum torbaları konulması*Çukurlarda bulunan pompaların çalışır halde tutulması*Her birimde sel ile mücadele timleri oluşturulması*Her birimde seyyar dalgıç pompaların bulundurulması*Çalışanlara eğitim*Acil Durum Planı	Su Baskını Sel Dolu ve Fırtına ile Mücadele Talimatına göre su baskını ve sel ekiplerince müdahale edilir.

Belirlenen Acil Durum	Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	Müdahale Yöntemleri
<p>Terör / Sabotaj; Terör saldırısı ve sabotaj düzenlenmesi sonucu can ve mal kaybı.</p>	<ul style="list-style-type: none"> *Kapılarda sürekli güvenlik personeli bulundurulması *Fabrika sınırlarında ve içinde araçla güvenlik devriyesi *Fabrika sınırlarında algılayıcı ağ sistemi uygulaması *Fabrika çevresinde duvar ve tel örgü uygulaması *Fabrika sınırında harekete duyarlı kamera uygulanması *Güvenlik algılama sisteminin 24 saat güvenlik merkezinde izlenmesi *Araç tarama cihazları uygulaması *Manyetik kabin ve turnike uygulamaları *Çalışanlara eğitim *Acil Durum Planı 	<p>Terör, sabotaj ve benzeri tehlikelerle karşı karşıya kalması durumunda kolluk kuvvetlerinin olaylara en seri şekilde müdahale edebilmesi için irtibat kurulur.</p>
<p>Komşu Fabrikalar; Sınırimıza yakın boya işleme yapan fabrikalarda meydana gelebilecek yangın, patlama vb. durumlardan dolayı can ve üretim kaybı olması.</p>	<ul style="list-style-type: none"> *Komşu fabrikalar ile birlikte risk analizi yapılması *Karşılıklı riskler konusunda bilgilendirme toplantıları yapılması *Komşu fabrikalara yangın eğitimi verilmesi *Komşu fabrikalarda meydana gelen yangınlara Tofaş İtfaiyesi olarak müdahale edilmesi. *Çalışanlara eğitim *Acil Durum Planı 	<p>İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı'na göre müdahale edilir</p>

Belirlenen Acil Durum	Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirler	Müdahale Yöntemleri
Kimyasal Tehlike; Tehlikeli kimyasal, biyolojik, radyoaktif ve nükleer maddelerden kaynaklanan yayılım.	*Drager ölçüm cihazı *Çalışanlara eğitim *Acil Durum Planı	Sivil Savunma planına göre hareket edilir.
Doğal Afet; deprem sonucu toplu yaralanma, ölüm ve üretim kaybı.	*Arama kurtarma ekipleri *Arama kurtarma ekipmanları *Arama kurtarma aracı(SAR) *Hasar tespit ekipleri *Yoklama sistematiği *Deprem sireni sistemi *Çalışanlara eğitim *Acil Durum Planı)	Acil Durum Planına göre, acil durum ekipleri tarafından müdahale edilir.

2.3. İŞ YERİNİ DIŞARIDAN ETKİLEYEBİLECEK İŞ YERLERİ:

İş Yerinin Unvanı	Faaliyet Konusu	Neden Olabileceği Etki	Müdahale Yöntemleri
XXX	Tekstil ve Depo Alanları	Yangın / Patlama	İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı'na göre hareket edilir.
XXX	Boya, Apre Dokuma	Yangın / Patlama	İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı'na göre hareket edilir.
XXX	Yemek Sanayi	Yangın / Patlama	İtfaiye Personeli Yangına Müdahale Talimatı'na göre hareket edilir.

2.4. MÜDAHALE YÖNTEMLERİ:

Acil durumun tipinin ve boyutlarının öğrenilerek durum değerlendirmesi yapılmalıdır. Acil durumun tipi ve boyutları öğrenilene kadar, olabilecek en kötü durum düşünülerek müdahalede bulunulmalıdır. Kriz masasınca ilgili ekiplerin olaya müdahalesi koordine edilmelidir.

- a) Belirlenen acil durumlarda ön hasar tespitinin ve acil müdahalenin yapılmasını müteakip olayın tipine, büyüklüğüne ve hasar durumuna göre 1.3. madde acil durum yönetim zinciri kapsamında müdahale edilmelidir.
- b) A Tipi acil durumun oluşmasını müteakip, kriz masası personeli, ayrıca çağrı beklemeksizin kriz merkezinde toplanmalı ve hazır olan tüm ekipler ile koordine içinde faaliyetlere başlamalıdır.
- c) A tipi acil durumun çalışma saatleri dışında veya tatilde oluşması durumunda kriz masası personeli en kısa sürede kendi imkanları ile iş yerine ulaşmalıdır.
- d) Söz konusu personel, ailesinin, evinin doğal afetten etkilenmesi halinde durumu hakkında kriz masasına bilgi vermemelidir.
- e) İş yeri için acil durum sürecinin başlatılması, çalışma saatleri içinde veya dışında alınacak tedbirler ve uygulanacak faaliyetlerin detayı Acil Durum Planı'nda belirtilmelidir.

2.5. TEDARİKÇİLER VE DİĞER İŞTİRAKLER:

- a) Kriz merkezinde radyo ve/veya televizyon yayınlarından ve gerekirse çıkarılacak bir araç ile yapılacak şehir keşfi sayesinde afetin bölgedeki boyutları, oluşturduğu hasarın seviyesi konusunda bilgi sahibi olunmalıdır.
- b) Yerel yönetim ile temasa geçilerek durum hakkında bilgi alınmalıdır.(İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Büyük Şehir Belediyesi, Emniyet Müdürlüğü, Büyük Şehir Belediyesi İtfaiyesi, vb.)

2.6. EMNİYET MAKSADIYLA ENERJİLERİN KESİLMESİ:

- a) Emniyet Maksadıyla Enerjinin Kesilmesi Talimatı hazırlanmalı ve gerektiğinde bu talimata göre hareket edilmelidir.
- b) Üretim anında A tipi acil durum meydana gelmesi durumunda, emniyet nedeniyle iş yerinin tamamının veya bir kısmının enerjilerinin kesilmesi kararı gerekli emniyet tedbirleri alınarak kriz masasınca verilmelidir.

2.7. DOĞALGAZ VE BENZİN KAÇAK KONTROLÜ:

Acil durum sırasında iş yerinde ilk kontroller yetkili personel tarafından, dış hatların kontrolü bakım birimi personeli tarafından yapılmalıdır. Daha sonra yapılacak detaylı kontroller koordineli olarak müştereken yapılmalıdır.

2.8. ÇALIŞAN PERSONELİ BİLGİLENDİRMEK SURETİYLE PANİĞE ENGEL OLUNMASI

Kriz merkezinde ilk bilgilerin toplanması ve ilk değerlendirmenin yapılmasını müteakip, afetin iş yerine etkileri ile bundan sonra personelin yapması gereken hareket tarzının belirtildiği hazırlanmış ve onaylanmış bir duyuru toplanma bölgesi sorumlularınca personele duyurulmalıdır.

2.9. ACİL DURUM MÜDAHALE EKİPMANLARI:

- a) Aşağıdaki kıyafet ve teçhizat, her kurtarma ekip personeli için ayrı ayrı temin edilmeli, acil durum malzeme deposunda, kişisel malzeme dolabında hazır bekletilmelidir.

- Sırt Çantası
- Mont Pantolon Takımı
- Tişört Uzun Kol
- Bahçıvan Tipi Pantolon
- Tişört Kısa Kol
- İç Giyim Malzemesi (Takım)
- Çorap
- Bot
- Baret
- Tepe Lambası
- Maske
- Eldiven
- Uyku Tulumu
- Mat
- Koruyucu Gözlük

b) Ekibin arama kurtarma faaliyetlerinde kullanacağı aşağıdaki malzemeler, her ekip için ayrı ayrı temin edilmeli, acil durum malzeme deposunda kolay taşınabilir bir sandık içinde hazır bekletilmelidir.

- Balyoz
- Canavar
- Demir Kesme Makası
- Demir Testeresi
- Hilti
- Kazma
- Keski
- Kriko
- Kürek
- Manivela
- Projektör
- Seyyar Kablo
- YSC (6 Kg Kimyevi Kuru Tozlu)
- Baret

c) Ayrıca, çift kabin SAR – Arama Kurtarma aracı temin edilmeli ve aşağıdaki kurtarma ekipmanları ile donatılmalıdır.

- Açma ve Germe Aparatı
- Ağaç Kesme Motoru
- Beton Kesme Motoru
- Demir Kesme Makası
- Canavar
- Balyoz
- Kazma
- Kürek
- Balta
- Manivela
- Çekiç
- Büyük Hilti
- Küçük Hilti
- Paraşüt Tip Emniyet Kemer
- Gerdirme Zincirleri ve Çenesi
- Hava Yastığı (8.3 Ton)
- Hava Yastığı (24 Ton)
- Hava Yastığı Şişirme Tüpü ve Aparatları

- Kaşık Sedye
- Kaynak Gözlüğü
- Lastik Tamir Kiti (Elektrikli)
- İlk Yatırım Seti
- Projektör
- Projektör Ayağı
- Halat
- Seyyar Kablo Makaralı
- Yedek Akü
- Jeneratör (Gen Power Gm 6000 E 9 Hp)
- Temiz Hava Tüpü ve Ekipmanları
- 6 Kg Yangın Söndürücü

2.10. TATBİKAT:

- a) İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik EK-2 Tatbikat Formuna göre yılda bir tahliye tatbikatı yapılmalıdır.
- b) Tatbikatlar planlı ve plansız olarak gerçekleştirilebilir. Her iki seçenek içinde, tatbikat öncesinde risk analizi yapıp, riske uygun aksiyonlar alınarak, ilave risklerdeki olumsuz sonuçların önüne geçilmelidir. Planlı tatbikatlarda, sıralı bir akış içerisinde tatbikat adımları yazılı hale getirilerek, hedefler koyulmalıdır.
- c) Tatbikat sonrasında yazılı hedeflere uyum sorgulanarak, iyileştirici aksiyonlar alınmalıdır. Tatbikat senaryolarına, yangın, sel, büyük iş kazası, toplu zehirlenme, patlama, deprem gibi iş yerine özel oluşabilecek tehlikeler ilave edilmelidir.
- d) Tatbikat sırasında acil durum toplanma bölgelerine ulaşılan sürenin hedeflenip, gerçekleşen süre ile kıyas yapılmalıdır.
- e) Gerçekleştirilen tatbikat neticesinde varsa aksayan yönler ve kazanılan deneyimlere göre acil durum planları gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmalıdır.
- f) Tatbikat sonunda gelen geri bildirimlere göre **Aksiyon Planı** oluşturulmalıdır. Alınan aksiyonlarla ilgili kanıt doküman arşivlenmelidir.

ACİL DURUM TATBİKATI SONUÇ RAPORU İLE GELEN ÖNERİLER							
TOPLANMA BÖLGESİ	ZAMAN	ÖNERİ SAHİBİ	ÖNERİ/GÖZLEM	AÇIKLANA/AKSİYON	GERÇEKLEŞTİRME SORUMLUSU	BASLANA TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ

Not: Aksiyon planı öneri sahibiyle paylaşılır. Alınan aksiyonların kanıt dokümanı arşivlenir.

HAZIRLAYAN
Adı Soyadı _____ İmza _____

3.1. GENEL:

- Sakin olunmalı ve ne olduğu anlaşılmaya çalışılmalıdır.
- Acil durumda öncelik can güvenliğidir. Bu nedenle en kısa sürede kapalı alanları terk ederek güvenli bir alana (toplanma bölgesi) gidilmelidir.
- Kapalı alanları boşaltma anında engelli çalışanlarımıza yardımcı olunmalı ve öncelik sağlanmalıdır.
- Acil durumun tipini anladıktan sonra ortamda zarar vermesi muhtemel materyalden uzak durmaya çalışılmalıdır.
- Ortamda duman veya gaz varsa solunamaya çalışılmalıdır. Bir bez parçası ile ağız, burun kapatılarak ve sürünerek ortam terk edilmelidir.
- Yüksek katlı yeri terk ederken atlamak düşünülmemelidir.

3.2. DEPREM:

Deprem, yer içinde fay olarak adlandırılan kırıklar üzerinde biriken biçim değiştirme enerjisinin aniden boşalması sonucunda meydana gelen yer değiştirme hareketinin neden olduğu karmaşık elastik dalga hareketidir.

3.3. DEPREM ÖNCESİNDE YAPILACAKLAR:

Risk Seviyesi Ölçümü, Eğitim ve Farkındalık Çalışmaları;

- İş süreklilik planlarına pandemi süreciyle dahil olan evden çalışanların evlerinin risk seviyesi belirlenmelidir.
- Acil durumlara hazırlıklı olunmasına açısından, çalışanların bilgi düzeyini artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. (e-posta, afiş, dijital ekran, PC kilitli ekran arka plan uygulaması vb.)
- Konusunda uzman kişi ve kurumlardan deprem farkındalığını artırıcı eğitimler, yetişkin ve çocuklar için afetlerde psikolojik sağlığı korumak konulu seminerler planlanmalıdır.

Yaşam ve Çalışma Alanlarında Güvenli Yerlerin Tespit Edilmesi;

- Yaşam üçgeni oluşturacak güvenli alanlar belirlenmelidir.
- Dolap ve devrilebilecek eşyalar, duvara ya da yere sabitlenmelidir.
- Deprem çantası hazırlanmalı ve değerli evrakların kopyası alınmalıdır.
- Tahliye planı hazırlanmalı ve tatbikat yapılmalıdır.

Genel Bilgiler;

- Zehirli, patlayıcı, yanıcı maddeler düşmeyecek bir konumda sabitlenmeli ve kırılmayacak bir şekilde depolanmalıdır. Bu maddelerin üzerlerine uyarı ikaz, belirleyici etiketler konulmalıdır.
- Gaz kaçağı ve yangına karşı, gaz vanası ve elektrik sigortaları otomatik hale getirilmelidir.
- Binadan acilen çıkmak için kullanılacak yollardaki tehlikeler ortadan kaldırılmalı, bu yollar işaretlenmeli, çıkışı engelleyebilecek eşyalar çıkış yolu üzerinden kaldırılmalıdır.
- Geniş çıkış yolları oluşturulmalıdır. Dışa doğru açılan kapılar kullanılmalı, acil çıkış kapıları kilitli olmamalıdır. Acil çıkışlar aydınlatılmalıdır.
- İşletme içerisinde yangın oluşma sınıfına göre uygun yangın söndürme cihazı mutlaka bulundurulmalı ve periyodik bakımları da yaptırılmalıdır.

3.4. DEPREM SIRASINDA YAPILACAKLAR:

Kapalı Yerde Hareket Tarzı;

- Siren sesleri duyulduğunda güvenli ise en yakın kapıdan kapalı alan terk edilmelidir. Güvenli değil ise cenin pozisyonunda küçülerek, baş bölgesi korunacak şekilde tehlike geçene kadar beklenmeli ve sonra çıkılmalıdır.
- Sarsıntı geçtikten sonra elektrik, gaz ve su vanalarını kapatılmalı, soba ve ısıtıcılar söndürülmelidir.

- c) Sabitlenmemiş dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durulmalıdır.
- d) Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
- e) Balkona çıkılmamalıdır.
- f) Balkonlardan ya da pencerelerden aşağıya atlanmamalıdır.
- g) Kesinlikle asansör kullanılmamalıdır.
- h) Pencerelerden ve camdan yapılmış eşyalardan uzak durulmalıdır.
- i) Diğer güvenlik önlemleri alınarak gerekli olan eşya ve malzemeler alınarak bina daha önce tespit edilen yoldan derhal terk edilmeli ve toplanma bölgesine gidilmelidir.
- j) Toplanma bölgelerinde yoklamaya katılmalı, eksik arkadaşların tespitine yardımcı olunmalıdır.
- k) Kriz masası yönlendirmelerine göre verilecek görevleri yapacak şekilde hareket edilmelidir. Aile ve yakınlarımız olaydan etkilenmiş olabileceği ve birlikte çözüm aranacağı unutulmamalıdır.
- l) Eğitim durumuna göre arama kurtarma, ilk yardım ve yangınla mücadele faaliyetlerine talep halinde destek olunmalıdır.
- m) Telefonlar acil durum ve yangınları bildirmek dışında kullanılmamalıdır.

Dışarıda Hareket Tarzı;

- a) Binalardan, ağaçlardan, direklerden ve reklam panolarından uzak durulmalıdır. Sarsıntı geçene kadar güvenli alanda beklenmelidir.

Duran Araçta Hareket Tarzı;

- Araçtan inerek yanına sığınılmalı ve baş bölgesi korunacak şekilde tehlike geçene kadar beklenmelidir.
- Daha sonra, binalardan, elektrik tellerinden ve direklerden uzak, güvenli yollardan toplanma bölgesine gitmeye çalışılmalıdır.
- Toplanma bölgelerinde yoklamaya katılmalı, eksik arkadaşların tespitine yardımcı olunmalıdır.

Hareket Eden Araçta Hareket Tarzı;

- Acil durum araçlarının geçişine engel olmayacak şekilde araç durdurulmalı, araçtan inerek yanına sığınılmalı ve baş bölgesi korunacak şekilde tehlike geçene kadar beklenmelidir.
- Daha sonra, binalardan, elektrik tellerinden ve direklerden uzak, güvenli yollardan toplanma bölgesine gitmeye çalışılmalıdır.
- Toplanma bölgelerinde yoklamaya katılmalı, eksik arkadaşların tespitine yardımcı olunmalıdır.

3.5. DEPREM SONRASINDA YAPILACAKLAR:

Deprem Sonrasında Yapılacaklar;

- Önce kendi emniyetimizden emin olunmalı, sonra çevrede yardıma ihtiyacı olan kimse olup olmadığını kontrol edilmelidir.
- Yangın ihtimaline karşı gaz vanası kapatılmalı, cam ve kapılar açılmalı ve bina terk edilmelidir.
- Şirket araçları güvenli alanlara alınmalıdır.
- İşletme içinde enkaz altında kalınmamış ise emniyetli bir çıkış var ise bu yolla dışarı çıkılmalıdır. Çıkışlar kapalı ise güvenli bir ortamda yardım gelmesi beklenmelidir. Ses verebilecek bir malzeme ile bulunan yer bildirilmelidir.
- Enkaz altında kalındıysa, panik yapmadan, bağıarak vücut enerjisi gereksiz yere tüketilmemelidir. Ses verebilecek bir malzeme ile bulunan yer bildirilmelidir.
- İşletme dışında olanlar, acil ekip amirlerinin yönlendirmesi ile hareket ederek, kesinlikle bina içerisine girmemelidir.
- Çok acil durumlar dışında telefonlar kullanılmamalıdır.
- Toplanma bölgelerinde yoklamaya katılmalı, eksik arkadaşların tespitine yardımcı olunmalıdır.

i) Personel, kriz masası yönlendirmelerine göre verilecek görevleri yapacak şekilde hareket etmelidir. Aile ve yakınlarımız olaydan etkilenmiş olabilir. Ferdi hareket edilmemesi gerektiği, ilk bilgiler alındıktan sonra birlikte çözüm aranacağı ilgili sorumlularca personele duyurulmalıdır.

i) Kriz masasınınca destek istendiğinde, eğitim durumuna göre arama kurtarma, ilk yardım ve yangınla mücadele faaliyetlerine talep halinde destek olunmalıdır.

3.6. YANGIN:

Maddenin ısı ve oksijenle birleşmesi sonucu oluşan kimyasal tepkimenin, kontrolsüz yanmasına yangın denir. İş yerlerindeki yangın önlemlerinde, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik maddeleri dikkate alınmalıdır.

3.7. YANGIN ÖNCESİNDE YAPILACAKLAR:

Depolama Alanlarında;

- a) Malzeme istifleri bir yangın çıktığı zaman itfaiyenin çalışmalarını engellemeyecek şekilde olmalıdır.
- b) İstifler elektrik tesisatına temas etmeyecek şekilde olmalıdır.
- c) Yangın vanaları ve yangın söndürme cihazlarının etrafı rahat kullanmaya uygun olarak açık bırakılmalıdır.
- d) Her türlü yanıcı gazlar ayrı bir yerde ve özel depolarda stok edilmelidir.
- e) Kolaylıkla yanma ve parlamaya elverişli akaryakıt, solvent, tiner gibi maddeler binalardan uzak ve bu maddelerin muhafazası için yapılmış özel depolarda muhafaza edilmelidir.
- f) Elektrik tesisatı özel şartnamelere uygun olmalıdır.
- g) Yönetimin müsadesi olmadan elektrik sobası, L.P.G. ve gaz ocakları kullanılmamalıdır.
- h) Kapalı ambarlar mesai bitiminde sorumluları tarafından kilitlemelidir.
- i) Akaryakıt ikmal noktalarında, itfaiye nezaretinde ikmal yapılmalıdır. Yangına karşı bütün tedbirler alındıktan sonra ikmale başlanmalıdır.
- j) Kapalı ambarların mesai saatleri dışında güvenlik personeli ve itfaiye personeli tarafından kontrol edilebilmesi için kapılarında camlı gözetleme pencereleri bulunmalıdır.
- k) Su ile söndürülmesi imkanı olmayan ve hatta su sıkıldığı zaman yanabilen, patlayabilen, karpit, gaz veya kimyevi maddelerin depo edildiği yerlere dikkati çekecek şekilde (Burada çıkacak yangına su kullanmayın) levhaları asılmalıdır.
- l) Her ambarda çıkması muhtemel yangın tiplerine karşı kullanılacak yeteri kadar yangın söndürme cihazı bulundurulmalıdır.

Atölye ve Binalarda;

- Atölyelerde yangın hassasiyet derecesine göre hesaplanmış miktar ve kapasitede yangın söndürme cihazı bulundurulmalıdır.
- Yanmaya müsait üstübü, bez, kağıt veya diğer artık maddelerin atölye içinde birikmemesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.
- Atölyede günlük ihtiyaçtan fazla akaryakıt, kimyevi madde veya sinai gaz depo edilmemelidir. Bu maddeler kullanılırken tüm emniyet tedbirleri alınmalıdır.
- Yangına hassas olan bölümlerde tamir sebebiyle ateşli çalışma yapılmadan önce ateşli çalışma yapılacak yerin sorumlu yöneticisinden izin alınmalıdır. Ateşli çalışma yapan personelin yangına karşı tüm tedbirleri almış olması ve ilk müdahale için yeterli yangın söndürme cihazı bulundurması sağlanmalıdır.
- Ayrıca, her türlü ateşli çalışma işleri öncesi itfaiye birimine bilgi verilmelidir. İtfaiyenin gelmesini müteakip "Ateşli Çalışma Formu" doldurulup imzalandıktan sonra ateşli çalışmaya başlanmalıdır.

Bürolarda;

- Büroların kapı anahtarlarının yedekleri, itfaiye anahtar dolabında bulunmalıdır.
- Çalışma odaları temizlik görevlilerince mesai saatleri dışında da dolaşarak çöp kutuları temizlenmelidir.

Mutfaklar ve Çay Ocaklarında;

- Mutfak ve çay ocaklarında kullanılacak L.P.G. / Doğal Gaz cihazları için kullanma talimatı hazırlanmalı ve emniyet kurallarına uyulmalıdır.
- Mutfak artıkları çöp konteynerlerinde toplanıp sık sık temizlenmelidir.
- Otomatik yangın söndürme sistemlerinin periyodik kontrolleri yapılarak devamlı faal halde kalması sağlanmalı, gerektiğinde kullanılmak üzere yeteri kadar CO2 ile kuru tozlu yangın söndürme cihazı bulundurulmalıdır.

3.8. YANGIN SIRASINDA YAPILACAKLAR:

- İş yerinde meydana gelebilecek yangınlara karşı, Yangına Müdahale Talimatı hazırlanmalı ve yangın durumunda bu talimata göre hareket edilmelidir.
- Yangın başlangıcında yangını gören personel, eğitilmiş ise en yakın yangın söndürücü ile yangına müdahale etmelidir.
- Diğer bir personel yangın ihbarında bulunmalıdır.

3.9. YANGIN SONRASINDA YAPILACAKLAR:

- Yangının kök nedeni araştırılmalı ve karşı tedbirler belirlenmelidir. İtfaiye birimi tarafından yangın raporu hazırlanmalıdır.
- Karşı tedbirlerin gidişatı takip edilmelidir.
- Ekip olarak yangına müdahale değerlendirme toplantısı yapılmalıdır.

3.10. SU BASKINI/SEL:

Su baskını ve sel en yaygın tabii afetlerdendir. Sel, ani gelişen bir olay iken su baskınları birkaç saat veya gün içinde gerçekleşebilir. Ancak ani gelişen su baskınları da vardır. Sel genelde şiddetli yağmur sonrasında veya baraj, gölcük, kanal veya nehir kenarındaki setlerin hasar görmesi neticesi gerçekleşir.

- İş yerinde Su Baskını / Sel ile Mücadele Ekipleri kurulmalıdır. Alınacak tedbirler ve müdahale için Su Baskını / Sel ile Mücadele Talimatı hazırlanmalı ve bu talimata göre hareket edilmelidir.

3.11. SU BASKINI/ SELDEN ÖNCE YAPILACAKLAR:

İlgili Birimlerce Yapılacak Hazırlıklar;

- Su baskını / sel ile mücadele ekibi için eğitim/tatbikat yapılması (İlgili Birimler)
- Dalgıç pompaların hazır halde tutulması (Tüm Birimler)
- Atölye içinde çukurlarda bulunan dalgıç pompaların çalışır halde tutulması ve tatbikat yapılması(Tüm Birimler)
- Su baskını / sel ile mücadele için yağmurluk, çizme vb. malzeme bulundurması (Tüm Birimler)
- Kum torbalarının hazır halde tutulması(İlgili Birimler)
- Çatı yağmur giderlerinin temizlenmesi(Bakım Birimi)
- Yağmur gider rögarlarının temizlenmesi(Bakım Birimi)
- Bir adet vidanjörün hazır halde fabrikada tutulması(İlgili Birim)
- Kapılarda kum torbaları ve sel bariyerinin hazır halde tutulması ve kurulması (İlgili Birimler)

3.12. SU BASKINI/ SEL SIRASINDA YAPILACAKLAR:

Su Baskını, Sel ve Fırtına İle Mücadele Ekibi;

Aşırı yağmur yağacağı duyurusu alınıp meteorolojiden teyit edildiğinde, Acil Durum Yönetimi tarafından olası su baskını, sel ve fırtınaya karşı hazırlıklarının gözden geçirilmesi için ilgili birimlere bilgilendirme maili atıldığında, ya da ani başlayan yağmur ve fırtınada, su baskını, sel ve fırtına ile mücadele ekiplerince aşağıdaki işlemler yapılmaya başlanmalıdır.

- a) Çatı havalandırma camları kapatılmalıdır. (Otomatik kapama sonrası ekip personeline camların kapanıp kapanmadığını tüm iş yeri dolaşarak gözle kontrol edilmelidir)
- b) Sel suyunun iş yeri içerisine girme yolu olan tüm kapı bölgelerine kum torbası stokları hazırlanmalıdır.
- c) İş yeri içinde taşkın olma ihtimali olan, çukurlardaki varsa sabit pompaların çalışır durumda olduğu kontrol edilmelidir.
- d) Ekip personeli baskın anında çizme, yağmurluk ve eldivenlerini giymelidir.
- e) Diğer çukur vb. alanlara dolan sular dalgıç pompa ile tahliye edilmelidir.
- f) Su basma ihtimali olan yerlerde ve zeminde bulunan 220 V üçlü prizlerde enerji olmaması sağlanmalıdır.
- g) Tavan camlarının altında kalan bölgelere malzeme varsa kaldırılmalıdır.
- h) Malzeme depolarında ve iş yeri içinde, zeminde sudan zarar görebilecek elektrikli/elektronik yardımcı malzemeler üst raflara kaldırılmalıdır.
- i) Çatıdan yağmur suyu kaçacağı olduğu bilinen ve tamir edilmemiş bölgeler varsa bu bölgelerin altındaki ekipman kaldırılmalı, kaldırılamıyor ise önlem alınmalıdır.

- j) İş yerinde yağmur suyu rögarlarından geri tepmeler yaşandığında, buradan taşan su en yakındaki rögar kapaklarına yönlendirilmelidir. Hat içinde elektrik kablolarının bulunduğu kanallara girmesi engellenmelidir. (Gerekirse temizlik firmasından destek istenmelidir)
- k) Lokal su baskınları birim imkan ve kabiliyetlerini aşması durumunda, Acil Durum İhbar telefonundan destek istenmelidir.
- l) Tüm önlemlere rağmen sel sularının atölye içine girmesi engellenemiyor ve sular yükselmeye devam ediyor ise tüm ekip personelin atölyeyi boşaltmaları sağlanmalıdır.

Tüm İş Yeri Personeli;

- a) Çatıdan yağmur suyu kaçağı olduğu bilinen ve tamir edilmemiş bölgeler varsa bu bölgelerin altındaki ekipman kaldırılmalı, kaldırılamıyor ise önlem alınmalıdır.
- b) İş yerinde yağmur suyu rögarlarından geri tepmeler yaşandığında, buradan taşan su en yakındaki rögar kapaklarına yönlendirilmelidir. Hat içinde elektrik kablolarının bulunduğu kanallara girmesi engellenmelidir. (Gerekirse temizlik firmasından destek istenmelidir)
- c) Tavan camlarının altında kalan bölgelere malzeme bırakılmamalıdır.
- d) Malzeme depolarında ve atölye içinde, zeminde malzeme bırakılmamalı, özellikle depolarda sudan zarar görebilecek elektrikli/elektronik yardımcı malzemeler üst raflara kaldırılmalıdır
- e) Lokal su baskınları birim imkan ve kabiliyetlerini aşması durumunda, Acil Durum İhbar telefonundan destek istenmelidir.
- f) Tüm önlemlere rağmen sel sularının atölye içine girmesi engellenemiyor ve sular yükselmeye devam ediyor ise tüm personelin atölyeyi boşaltmaları sağlanmalıdır.

İtfaiye Ekibi Var İse;

- a) İhbar geldiğinde, itfaiye sorumlusu alanda bulunan itfaiye ve arıtma ekibini bölgelere yönlendirmelidir.
- b) Olay bölgesinde gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilmelidir. İtfaiye sorumlusu yönlendirmesi ile müdahaleye başlanmalıdır.
- c) Ortaya çıkan durumun üretimin olduğu bir zamanda meydana gelmesi halinde, Su Baskını, Sel ve Fırtına İle Mücadele Ekibi bölgelere yönlendirilir.
- d) Temizlik firması çalışanları bölgelere yönlendirilir.
- e) Üretim durma riski var ise itfaiye sorumlusu tarafından Su Baskını Kriz Yönetim Ekibi'ne toplanma çağrısı yapılmalıdır.
- f) Bölgelerde fotoğraf çekilmelidir. Acil durum kontrol altına alındıktan sonra, birimlerden gönderilen hasar tespit formları itfaiye sorumlusunca tek form haline getirilerek, tespitlerin giderilmesi için bakım birimine gönderilmelidir.

Çevresel Kaza Ekibi Var İse;

- a) Su basma ihtimaline karşı daha önceden konuşlandırılan dalgıç pompalar hazır hale getirilmelidir.
- b) Acil durum ihbar telefonuna gelen ihbarlar için itfaiye sorumlusu Çevre ekibini telsizle iletişime geçerek bölgeye yönlendirmelidir.
- c) Olay bölgesinde gerekli ise elektrik, doğal gaz vb. kesilmelidir. Çevre ekibi sorumlusu yönlendirmesi ile müdahaleye başlanmalıdır.
- d) Olayın gidişatına göre dış destek (Vidanjör) ihtiyacı kararı verilir. Su Baskını Kriz Yönetim Ekibi / Çevre ekibi sorumlusu vidanjör desteği istemelidir.

e) Bölgelerde fotoğraf çekilmelidir. Acil durum kontrol altına alındıktan sonra, Çevre ekibi sorumlusunca hasar tespit formu düzenlenmeli ve acil durum yönetimine gönderilmelidir.

3.13. SU BASKINI/ SELDEN SONRA YAPILACAKLAR:

a) İlgili birimlerce olay bölgelerinde fotoğraf çekilmelidir. Acil durum kontrol altına alındıktan sonra, sorumlularca hasar tespit formu düzenlenmelidir.

b) İtfaiye sorumlusunca, itfaiye ekibi, su baskını ekibi, arıtma ekibi ve ilgili birimlerden gelen hasar tespit formları tek form haline getirilerek, tespitlerin giderilmesi için bakım birimine gönderilmelidir.

c) Durum değerlendirmesi toplantısı – Üst Yönetim

3.14. FIRTINA:

Hızı saatte 60 km ve üstüne çıkan rüzgarlara fırtına başlangıcı, hızı saatte 100 km'yi geçen rüzgarlara fırtına denir.

Fırtına açık sahada buluna çalışanlara ve tesise ciddi hasar verebilen şiddetli esintilerdir. Fırtınalar binalarda ciddi hasarlara yol açabilir ve bunun sonucunda ölümlere ve ciddi yaralanmalara yol açabilir. Kimi fırtınalar beraberinde şiddetli yağışlar da getirebilir.

a) İş yerinde fırtına ile mücadele ekibi kurulmalı, alınacak tedbirler için Fırtına İle Mücadele Talimatı hazırlanmalı ve bu talimata göre hareket edilmelidir.

3.15. HER TÜRLÜ AFETTEN SONRA YANGIN GÜVENLİĞİ:

a) Her türlü afetten sonra yangın tehlikeleri olabilir.

b) Güç kesintileri sırasında genellikle jeneratörler kullanılır. Ancak gereği gibi kullanılmadıkları durumlarda, zarar verici olabilirler.

c) Alternatif ısıtma araçlarının yanlış kullanımı sonrasında yangın tehlikeleri oluşabilir.

- d) Gaz borularındaki kaçaklar, hasar görmüş gaz, propan konteynerleri ya da gaz tanklarındaki kaçaklar patlamalara neden olabilir.
- e) Su havuzları ve aletler elektrikle yüklenebilirler. Bu elektrik de bir yangına neden olabilir.
- f) Su ile temasa geçen aletler kısa devre yapabilir ve bir yangını başlatabilir.

Kimyasal Güvenlik

- a) Acil durumların olumsuz etkilerini azaltacak önleyici tedbirler alınmalı ve çalışanlar durumdan haberdar edilmelidir. Acil durumun en kısa sürede normale dönmesi için gerekli çalışmalar yapılmalı ve etkilenmiş alana sadece bakım, onarım ve zorunlu işlerin yapılması için acil durumlarda görevlendirilen çalışanlar ile iş yeri dışından olay yerine intikal eden ekiplerin girmesine izin verilmelidir.
- b) Etkilenmiş alana girmesine izin verilen kişilere uygun kişisel koruyucu donanım ve özel güvenlik ekipmanı verilmeli ve acil durum devam ettiği sürece kullanmaları sağlanmalıdır. Uygun kişisel koruyucu donanımı ve özel güvenlik ekipmanı bulunmayan kişilerin etkilenmiş alana girmesine izin verilmemelidir.
- c) Yanıcı sıvıları ısı kaynaklarından uzak tutulmalıdır.

Elektrik Güvenliği

- a) Eğer bina hasar görmüşse, ana şaltere ya da sigorta kutusuna ulaşılmalı ve enerji kesilmelidir.
- b) Topraktaki tüm kabloların elektrikle yüklenmiş olduğunu düşünülmelidir.
- c) Fırtına nedeni ile kopmuş ya da hasar görmüş elektrik hatlarına dikkat edilmelidir. Zarar görmüş elektrik hatları yetkililere haber verilmelidir.
- d) Güç kaynaklarını açılmadan önce, bina havalandırılmalıdır. Hava, binayı kurutacaktır.

3.16. KİMYASAL TEHLİKELER:

Kimyasallar çevremizin doğal ve önemli parçalarındandır. Kimyasal maddeler hakkında düşünmesek de her gün kimyasal maddeleri kullanmaktayız. Az miktarda kullanıldığında yararlı olabilen kimyasal maddeler, fazla miktarlarda ya da belirli koşullar altında zararlı olabilmektedir.

Kimyasal Maddelere Nasıl Maruz Kalırır?

a) Bir kimyasal maddeye 3 şekilde maruz kalırır:

- Kimyasal bir maddeyi solumak.
- Kimyasal maddeden etkilenmiş yiyecek, su ya da ilaç almak.
- Kimyasal maddeye dokunmak, ya da kimyasal maddeyle temasa geçmiş olan giysi ya da benzeri nesnelere temasa geçmek.

b) Olağandışı bir durum algılanmayan durumlar da dahi kimyasal maddelere maruz kalınabilir.

c) İş yerinde kimyasal malzeme var ise kimyasalların depolanması, taşınması ve kullanımında yaşanacak riskler için Kimyasal Risk Analizi yapılmalıdır. İlgili birim tarafından Kimyasal Tehlikeler Talimatı hazırlanmalı ve bu talimata göre hareket edilmelidir.

3.17. PATLAYICI ORTAMLARDAN KORUNMA:

Patlama yaşanabilecek potansiyel durumlar için önleyici faaliyetleri belirlemek ve patlayıcı ortamların tehlikelerinden çevre ve çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak için Patlamadan Korunma Dokümanı hazırlanmalı ve bu dokümana göre hareket edilmelidir.

3.18. TERÖR VE SABOTAJ:

Terörist saldırılar; ateşli silahlar, patlayıcılar gibi çeşitli zarar verici araçlarla gerçekleştirilen saldırılardır.

Terör, sabotaj vb. tehlikelerle karşı alınacak tedbirler ve hareket tarzı için talimat hazırlanmalı, tehlike durumunda kolluk kuvvetlerinin olaylara en seri şekilde müdahale edebilmesi için bu talimata göre hareket edilmelidir.

3.19. ZEHİRLENME:

İntoksikasyon (zehirlenme): Herhangi bir şekilde vücuda girince ölüm tehlikesi yaratan veya ölüme yol açan her türlü maddeye zehir(toksin); bu maddelerin organizmaya etkisine ise zehirlenme (İntoksikasyon) denir.

a) Zehirlenme vakalarında alınacak tedbirler için ilgili birim tarafından Zehirlenme Vakası Yönetim Talimatı hazırlanmalı ve bu talimata göre hareket edilmelidir.

3.20. YÜKSEKTEN DÜŞME MÜDAHALE:

İş yeri dahilinde yüksekte çalışma esnasında düşüp askıda ya da ulaşılması zor yerde kalan çalışanların, zarar görmeden en kısa sürede kurtarılması, kurtarma operasyonunun başka bir kazaya yol açmadan bir plan dahilinde yetkili personel ve uygun ekipmanlarla kurtarılması ve kazalının uygun ve en kısa sürede tıbbi müdahale altına alınması için ilgili birim tarafından Yüksekten Düşme Müdahale Talimatı hazırlanmalı ve bu talimata göre hareket edilmelidir.

3.21. PANDEMİ:

Bir hastalığın, enfeksiyon etmeninin veya sağlıkla ilgili bir sorunun çeşitli ülkelerde veya bir kıtada yayılması, hatta tüm dünya gibi çok geniş bir alanda yayılım göstermesidir.

a) Pandemi vakalarında alınacak tedbirler için risk analizi yapılmalıdır. İlgili birim tarafından Pandemi Yönetim Talimatı hazırlanmalı ve bu talimata göre hareket edilmelidir.

3.22. GÜMRÜKLÜ EŞYALARIN GÜVENLİĞİ:

Gümrüklü eşyaların güvenliği ve alınacak tedbirler için sorumlu birim tarafından Acil Durum Eşya Güvenliği Prosedürü hazırlanmalı ve bu prosedüre göre hareket edilmelidir.

3.23. DEPREMDE YARARLI OLABİLECEK UYGULAMALAR:

Deprem anında ve sonrasında faydalı olabilecek birçok uygulama mevcuttur. Ancak, bu uygulamalar sürekli güncellendiği ve yeni uygulamalar ortaya çıktığı için güncel tablo düzenli olarak takip edilmelidir.

AFAD Acil: AFAD Acil mobil uygulaması, tek tuşla internet üzerinden acil çağrı yapabiliyor. Kişinin konumunu tespit eden uygulama, GSM hatlarındaki yoğunluğu önlemeyi hedefliyor.

Güvendeyim: AKUT tarafından hazırlanan “Güvendeyim” uygulaması, önceden belirlediğiniz beş numaraya konumunuzu göndermenizi sağlıyor. Aynı zamanda SMS ile güvende olduğunuzu da bildirebiliyorsunuz.

112 Acil Yardım Butonu: Otomatik olarak konumunuzu bildirmenize yardımcı oluyor.

7TP Erken Uyarı: Bu uygulama, bir mobil uyarı sistemidir. Fay hatları üzerinde kurulan sismik hareket algılayıcı istasyonlar, öncü deprem dalgasını tespit ediyor ve cep telefonunuza alarm gönderiyor. Bu uyarı sayesinde yıkıcı ikinci dalga gelmeden 25 saniyeye kadar zaman olduğu biliniyor.

Düdüğüm: Bu uygulama ile acil durumlarda düdük sesi çıkarılabiliyor. Aynı zamanda afet öncesi eklenen iki irtibat numarasına konum ve koordinat bilgileri SMS olarak iletiliyor.

Bridgefy: Bridgefy uygulaması, internet erişimi olmadığında, Bluetooth özelliğini açarak yakındaki kişilere ulaşmanızı sağlıyor.

Life360: Cihazınızın GPS özelliğini kullanarak sevdiklerinizin ve yakınlarınızın afet anında konumunu bu uygulamayla görebiliyorsunuz.

Whistle: Whistle, düdük sesi çıkaran uygulamadır.

İŞ YERLERİ İÇİN AFET REHBERİ 2023

www.busiad.org.tr

45
YIL

Bursa Sanayicileri ve İşinsanları Derneği

Adres : Gaziakdemir Mah. Çekirge Cad. (Kültürpark İçi)

Dışkapı No: 4/8 OSMANGAZİ-BURSA

Tel : 0224 233 50 18 (pbx)

Faks : 0224 235 23 50

Web : www.busiad.org.tr